

Sådan forbedrer byggeriets aktører deres projektøkonomi: Tænk arbejdsmiljø fra begyndelsen af bygge- eller anlægsprojektet

Af Per Tybjerg Aldrich, markeds- og projektchef, Joblife A/S

Det er konventionel visdom, at arbejdsulykker medfører omkostninger – for den skadelidte, skadelidtes arbejdsgiver og samfundet. Så for hver ulykke, der forebygges, spares omkostninger. Og hvad der er sparet, er tjent. Nu viser et nyt forskningsprojekt, at forebyggende arbejdsmiljøforanstaltninger forbedrer økonomien på bygge- og anlægsprojekter for bygherrer, rådgivere og entreprenører – helt uafhængigt af, hvor mange ulykker der forebygges.

Mange bygherrer oplever, at deres bygge- eller anlægsprojekt bliver senere færdigt end planlagt, overskrider budgettet og har uacceptabelt mange fejl og mangler ved afleveringen. Tilsvarende må mange projekterende og rådgivere sande, at deres indtjening på bygge- og anlægsprojekter ofte bliver lavere end forventet fra begyndelsen, og at tidsplanen skrider. Det samme sker for mange entreprenører.

Andelen af bygherrer, rådgivere og entreprenører med disse resultater vil imidlertid være meget lavere, hvis flere af byggeriets aktører fra begyndelse af deres bygge- eller anlægsprojekt tog hensyn til arbejdsmiljøet under udførelsen af bygge- eller anlægsprojektet.

Det viser et forsknings- og udviklingsprojekt, som Joblife, NIRAS og COWI for nylig har afsluttet.

Otte bud til alle, men mest til bygherren

Forskerne har kondenseret projektets resultater i otte bud til de bygherrer, projekterende og rådgivere samt entreprenører, der gerne vil have en bedre økonomi på deres bygge- og anlægsprojekter (se boks).

Selv om de otte bud er møntet på alle byggeriets aktører, har bygherren en særlig rolle, forklarer projektets leder, civilingeniør *Per Tybjerg Aldrich*, Joblife:

”Det hele begynder med bygherren, hvis man gerne vil opnå bygge- og anlægsprojekter med god projektøkonomi og et sikkert og sundt arbejdsmiljø.”

”Bygherren ligger fundamentet for en god projektøkonomi ved at prioritere det gode arbejdsmiljø helt fra den spæde begyndelse på sit projekt. Det gør bygherren bl.a. ved at stille arbejdsmiljøkrav til rådgiverne og entreprenørerne og – ikke at forglemme – ved at følge op på kravene.”

”Bygherrerådgiveren kan hjælpe bygherren med at formulere og føre en arbejdsmiljøpolitik ud i livet, og det samme kan arbejdsmiljøkoordinatorerne, men det er bygherren, som tydeligt skal give udtryk for, at arbejdsmiljøet har høj prioritet.”

De projekterende og entreprenørerne skal være proaktive

De projekterende og entreprenørerne skal løfte deres del af den samlede arbejdsmiljøopgave, hvis det skal lykkes at komme i hus med en bedre projektøkonomi og et bedre arbejdsmiljø med færre arbejdsulykker og mindre nedslidning, understreger Per Tybjerg Aldrich.

”De projekterende og entreprenørerne har en egeninteresse i at være aktive medspillere og hjælpe bygherren med at skabe et solidt fundament, frem for bare passivt at forholde sig til det, som bygherren kræver. De bliver nemlig – ligesom bygherren – belønnet for en god forebyggelse med en bedre projektøkonomi”, slutter Per Tybjerg Aldrich.

De otte bud til bygherrer, projekterende/rådgivere og entreprenører

- 1. bud:** Du skal engagere dig og være synlig i arbejdsmiljøarbejdet fra start til slut på dit projekt.
- 2. bud:** Du skal bakke op om arbejdsmiljøkoordinatorerne og deres arbejde.
- 3. bud:** Du skal integrere arbejdsmiljøarbejdet i det øvrige arbejde på bygge- og anlægsprojektet.
- 4. bud:** Du skal afstemme forventningerne med de øvrige aktører på bygge- og anlægsprojektet om såvel arbejdsmiljøindsatsen som øvrige indsatser på projektet.
- 5. bud:** Du skal etablere en klar organisation med klare roller til alle i forhold til såvel arbejdsmiljøindsatsen som det øvrige arbejde på projektet.
- 6. bud:** Du skal indgå tydelige aftaler med de andre aktører på projektet om såvel arbejdsmiljøindsatsen som det øvrige arbejde på projektet.
- 7. bud:** Du skal prioritere systematisk forebyggende arbejdsmiljøarbejde.
- 8. bud:** Du skal afsætte tid og ressourcer til arbejdsmiljøarbejdet.

Dyster baggrund for projektet

Bygge- og anlægsbranchen er kendetegnet ved både at have mange arbejdsulykker og relativ dårlig økonomi. Bygge- og anlægsbranchen har i mange år ligget i top-3 over brancher med flest arbejdsulykker i Arbejdstilsynets statistik. I 2018, hvorfra de nyeste tal foreligger, blev der anmeldt 326 ulykker pr. 10.000 beskæftigede i bygge- og anlægsbranchen. Det er mere end dobbelt så højt som gennemsnittet for alle brancher. I 2017, hvorfra de nyeste tal fra Danmarks Statistik foreligger, havde virksomheder i bygge- og anlægsbranchen en overskudsgrad på 4,5 %. Gennemsnittet for alle private byerhverv var 6,6 %.

Fakta om projektet

- Navn: Arbejdsmiljøøkonomi i et bygherreperspektiv
- Udført af: Joblife (projektledelse), NIRAS og COWI
- Støttet af: Arbejdsmiljøforskningsfonden (projekt nr. 37-2015-09)
- Periode: Januar 2016 – december 2019
- Projektets metoder mv.: En kvalitativ interviewundersøgelse blandt bygherrer, rådgivere og entreprenører på 12 afsluttede bygge- og anlægsprojekter og en kvantitativ telefonbaseret spørgeskemaundersøgelse med 69 bygherrer, 56 rådgivere og 64 entreprenører om 189 afsluttede bygge- og anlægsprojekter, hvor svarene er analyseret med statistiske metoder for at finde korrelationer mellem forskellige konkrete forebyggende arbejdsmiljøtiltag og forskellige projektøkonomiske parametre.
- Produkt: Værktøj målrettet henholdsvis bygherrer, rådgivere og entreprenører.
- Hjemmesider: arbejdsmiljoeoekonomi.dk og byggeproces.dk